

FENYVESI OTTÓ

Halott vajdaságiakat olvasva

CSÁTH UTÁN SZABADON

Szajbély Mihálynak

□

*A torok mélyén egy hosszú koitusz.
Egy hosszú beállítás, egy igazi filmnovella.
A szabadkai évek. Eltörött a drótos bögre.
Medikus a fővárosban. Éjszakai esztétizálás.
Adyval, Kosztolányival a New York kávéház
erkélyén abszintet kortyolva.
A múzsák és az írói műhely titkaival.
A morfinista naplójában a vég kezdete.
A falusi orvos, ahogy a feleségét megölte.
A kisebbségi trip előhírnöke.
Az utolsó belövés, az utolsó transz.
S ahogy majd a demarkációs vonalról
visszaviszik holttestét egy kordén,
paréjjal és fűvel letakarva.*

□

*Egy hosszú utazás, egy hosszú álom.
Egy hosszú-hosszú éjszaka. A koromsötétebb
változat egy ismeretlen házban.
Halló! Valami átok ül a küszöbön.
Egy gyönyörű nő szép, nagy cicikkel.
Odavonta a fejét közénk,
aztán olyanokat csinált vele,
hogy nem tudta többé megcsókolni.
Azt a jó nőt, azokkal a szép, nagy cicikkel.*

□

*Meghágni a valóságot! Forgatni betűt, könyveket.
Szétírni nappalokat, nőket, éjeket. A szabadkai
dalegyesület zongorájának dicstelen pusztulását.
Szétírni egy kazalnyi semmirejő kacatot.
Írni és felejtetni.*

□

*Hideg víz, meleg vér. Miközben vadonat-
új hangszerezés. Új hangsúlyt kapni.
Kapni szabad vonalat. Kapni Szabadkát,
kapni jó és rossz kompromisszumot.
Sterilizálni fecskendőket, látomást.
A fátyol mögül elősejlő kék tekintetet.
Valami belőled, ami a részem is,
ismét helyreáll. Lassú, tántoríthatatlan haladás.
Lám, milyen szép visszatérni az életbe,
megint dolgozni, örülni a vidám,
szép Casanova-reggeleknek
és óriási sonka-vacsoráknak.
Nincs jobb, nincs diadalmasabb, mint ifjú
segédorvosnak lenni egy század eleji fürdőben,
ahol négy-öt nő rajong az emberért.
Nincs diadalmasabb, mint nyomába szegődni
a nyomon követhetetlennek.
Az ételekben csodálatos ízeknek.
A levegőben új illatoknak.*

□

*Kérem a következőt! Kérem
a motívumok megszerzésének törvényét,
kérem a bőrdíjait, a Wagner utáni zenét.
Majd hivatkozzunk Lányi Ernőre,
a télre, a hidegre. A Bartók Béla út
macskaköveire. Vagy Kodály köröndjére.*

□

*A film és a többi művészet.
Ebből naponta tíz cseppet.
Abból meg este vegyen be egy szemet.*

□

*Mázsáról centire.
Váltani: egyes szám, első személyre.
A Dér által rejtegetett (őrzött?) Naplóra.
Keressük meg a legkisebb matematikai többszöröst.
Új díszlet, új jelentés. A film néhol majd elszakad.*

□

*A fiú lesoványodva, sápadtan jött meg Újvidékről.
Köhögött, rosszul aludt. Együtt mentünk Stubnyára.
Nemsokára megérkeztek a műszerek, a szekrény,
az apparátusok. A rendelő teljesen berendezve,
készén állt. Elsőként a fürdőszolga figyelmeztetett,
jó lesz vigyáznom magamra.*

□

*Első rész. Hatodik jelenet.
Feau de mieux. Egy szállodai szobalányt,
valami Terézt csábítottam el.
Kondommal néhányszor erősen meglőttem,
mert igen szűk vaginája volt.*

□

*Paula jött rendelésre.
Megvizsgáltam. Kacérul mosolygott.
Rózsaszínű, kis kemény mellecskéi
majd kiszúrták vastag parasztingét.
Hófehér hátán hallgatóztam, s egyszer csak
megcsókoltam pihés bőrét, keblét és a száját.
Mohón viszonzta. Szűz volt,
egy gyenge támadást intéztem erénye ellen,
de ellenállt. Lemondtam róla,*

*hogy fortélyt alkalmazzak.
Megparancsoltam neki öltözzön fel.
Szemei égtek, ajkai libegtek, a feje fáj,
felöltözött és kitámolygott a szobából,
én pedig kiszellőztettem.*

□

*Újabb kérdés, újabb másolat.
Hogyan csináljunk a szövegből omlettet?
A szobaasszony 36 éves, testes,
nagy orrú nimfomániás nő, óriási seggel,
kissé lógó, de szép mellekkel.
Bársonyosan sima bőr.
A szobámban egy délben elfogtam.
Az ajtót bezártam, adtam neki 10 koronát.
Egy perc múlva már hanyatt feküdt.
Kéjes élvezettel dolgozott alattam.
Legalább tíz évet megfiatalodott.
A lábait a plafonra irányította.
Eszeveszetten ölelt. Jajgatva mondogatta:
Óóó, milyen jó, milyen jóóó!
A következő nap csődör-kanca
pozícióban még egyszer áldoztunk.
Terézt inglopás miatt elküldték.*

□

*Középnél magasabb, széles,
Vénusz termet: Zelma.
Édes, vastag kis száj,
egyenes, imbecillis orroccka,
csinos kezek és lábak birtokosa.
37,1 Celsiust mutatott a hőmérő.
Csipkés ingecskéje kissé hervadt kebleket takart.
Az egyik viziten megcsókoltam.
A férje másnap elutazott.
Szobájában cseresznyét, epret
és barackot ettünk, majd vadul csókolóztunk.*

*Legjobban azt szerettem, ha kettesben vacsoráztunk.
A szemtelenezést még akkor sem szüntette be,
amikor a szerelem műszerét kelyhébe helyeztem.
Zelma nem tudott kéjt találni a bűnben.
Napló, huszonnyolcadik oldal.*

□

*A képeket nem lehet ragozni.
Nyolc ciceró, alcím kurziválva.
Itt valami kimaradt, valamit elfelejtettünk.
Ellenfényben zsíros disznóhúst ettünk.
Equinus pozícióban egy áldozat következett.*

□

*Karolin volt a neve.
Kicsi, formás, fitos, fekete hajú,
fehér bőrű, kedves, arrogáns hangú.
Egy kis cirmos kurva. Eleven, komisz kis állat.
Vérpiros, kemény ajkaival csókot adott.
Jaj, de szemtelen, mit néz ottan,
Istenem, mint egy medve, mint egy jegesmedve!
Harminc koronát kapott, a pénz nem számított.*

□

*A részletek kiválasztása.
Füge, barack, akác.
Egy kicsit nyitva a szája.
Hiányzott belőle a tragikum, a dráma.
Arra a kispolgári világra
inkább a megalkuvás jellemző.
Egy jobboldali közelkép. Morfium helyett
naponta 10–20 csepp ópium.*

□

*Emma. Gyönyörű, selymes szóke
haj és fekete őzikeszemek.
Férje, Körmöcbánya legbíresebb gavallérja*

öngyilkos lett. A temetés után az özvegy
mellbe lótt magát. A golyó helyét megmutatta.
A pattanásos, csúnya arca és kitűnő alakja
közötti kontraszt nagyon felizgatott.
Igen magas harisnyák voltak lábain.
Amikor széttette combjait,
nem mertem megcsókolni.
Pokoli lénye mindig valami
új ocsmányul-vonzót tudott produkálni.
Mese volt, mese.

□

Bözsi kéjesen fogadta rohamomat.
Nem akartam teljesen széttépni a függönnyt,
megelégedtem azzal,
hogy félig bejutottam finoman formált,
fehér kis medencéjének mélyére.

□

Egy németül beszélő hölgy tegnap
kétszer is keresett telefonon.

□

Nyolcvan kilogramm. Harmadik dimenzió.
Délelőtt klinika. Délután Olga nálam.
Az új perzsaszőnyegen. Kétszer.
Jóízű csókok, hosszan, epedőn
és virtuóz változatokban.
Másnap hatszor.
Másnap hatszor ürítettem ki az élvezetek kelyhét.

□

Új zsakett. Méregtelenítés.
Napi egy adag bevezetése.
Újabb fürdőnk után nézni.
Vesekőművéségben dolgozni.
Koitusz minden másnap.

□

*A koitusz felfüggesztése három napra.
Sok séta. Fogorvoshoz menni.
Színházba, anyagi ügyeket rendezni.
Második rész, harmadik jelenet.
Egyes kulcs, alfa zár, ismétlés kizárva.
Meg lehet szokni, már nem fáj.
A viszony áthelyezése szellemibb alapokra.
Kevesebb csók. A sliccem nyitva.*

□

*Az év mérlege:
Koitusz kb. 360–380.
Jövedelem 7390 korona.
Tíz különböző nő megszerzése.
Köztük két szűzlány.
Horváték című színdarabomat
a Vígszínház visszautasította.
Puccinnim nem nyerte meg a Gregus-díjat.
Bécsi út O-néval.*

□

*Tátrai éjjel. Nyitott ablak,
künn sűrű köd. Csobogó vizek szerteszét.
Villanylámpák alatt, nyakig ágyba bújva
a Nyugatot olvasom, Halász Imre
politikai visszaemlékezéseit.
Az adaggal nem mentem fel.
Az euphoria hatása alatt jól tudtam írni, dolgozni.
Aludtam 1–2 órát. Olgával sétáltam.*

□

*Desulfovibrio gigas.
A holnapi nap programja:
Semmi morfium. Semmi pótszex.
Semmi alkohol. Semmi nikotin.
Csinos szenvedésekre van kilátás.*

*Most már szenvedj, kutya,
ronda szemét ember,
szenvedj és rágd a falat.*

□

*Kezével eltakarta a szemét.
Csak jöttek a frontokról
hazafelé a katonák, a féllábú bakák.
Jöttek volna a félszáraz esztendőők
a morfium cizellált labirintusában.
Jöttek volna az okok és okozatok.
S mégsem. Kezével inkább eltakarta.*

□

*Tíz fokkal északabbra.
Szeptember 11., a végszó.
Az utolsó belövés, az utolsó transz.
Kelebia, Szerbia, a demarkáció.
A hóhérok álmukban nyögtek
a félelemtől és a babtól.
Kisebb(ségi) volt már a trip. Kisebb az öröm.
Kisebb a kenyér, kisebb az adag.*

□

*Megölted az asszonyt (odafönn valaki
a Hey Joe-t pengeti, a szökött fegyenc balladáját).
Csak semmi érzelem, semmi nosztalgia.
Kezedben a fegyver. Megölted az asszonyt.
Nem vagyunk már angyalok.
A varázsló kertjében az előadás
egyszer s mindenkorra véget ért
vagy épp kezdetét vette.
Függöny le. Függöny föl.*

CSÁTH GÉZA (Brenner József, 1887–1919) alakját és műveit korai halálát követően sokáig titokzatos félhomály és a méltatlanul elfeledetteknek kijáró szűk körű, ám lelkes érdeklődés övezte. Ez az érdeklődés az utóbbi években, művei kiadásával, egyre szélesebb körűvé vált – írja 1989-ben Szajbély Mihály a Csáthról szóló monográfiájában.

Csáth Szabadkán született polgári családban. Közeli rokona Kosztolányi Dezsőnek. 1909-ben Pesten orvosi oklevelet szerzett. 1910-től morfiumot szed, pár év múlva szenvedélyes morfinista lett. Vidéki fürdőhelyeken orvosként dolgozott. 1919. júliusában megöli feleségét, a bajai és a szabadkai kórház elmeosztályán kezelik, majd szeptember 11-én megszökik a kórházból, Budapestre akar menni, de a szerb katonák Kelebiánál, a demarkációs vonalon föltartóztatják. Nagy mennyiségű pantopont vesz be és meghal. Szabadkára egy parasztszekéren vitték vissza holttestét, melyet paréjjal és fűvel takartak le.

